

KONTAKT

Sydslesvigsk Forenings informationsblad

Ugens overskrifter

Kan reddes

[KONTAKT] Grænseforeningen er med til at starte en landsindsamling til redning af Dybbøl Mølle (foto).

Læs mere på KONTAKT side 2

Kan fejres

[KONTAKT] Kobbermølle Danske Skole (foto) fejrer 85 års dag. En af de første elever fortæller om tiden dengang.

Læs mere på KONTAKT side 3

Kan genoplives

[KONTAKT] Venskabsforbindelserne har det så som så. De er ikke mere, hvad de har været. I Slesvig arbejder man på at forny kontakten til Roskilde (arkivfoto).

Læs mere på KONTAKT side 4

Kan nydes

[KONTAKT] Open air og liveacts som »Kiss Kiss Kiss« (foto) - i Flensborg er der »Seaside« fredag/ lørdag. SSFere/ SdUere kan spare 5 euro - frem til fredag middag.

Læs mere på KONTAKT side 5

Bordflag skabte glæde

Mødrene Jensen fra Selk og Schultz fra Dannevirke med Fiona, Lea og Nike - og et af bordflagene.

SSF-indskolingsaktion overraskede

[KONTAKT] SSF Gottorp Amt havde til glæde og overraskelse hos børn og forældre ved indskolingen på de danske skoler i amtet denne gang valgt at uddele danske bordflag til nybegynderne. Tidligere havde familierne fået foræret teaterbilletter, men den usikre situation omkring

Slesvig teaters byggesubstans havde fået amtsstyrelsen på andre tanker. 17. august var amtsstyrelsen og dens medarbejdere rundt til alle de danske skoler i amtet, hvor der var nybegyndere, og ud over oplysning om kulturorganisationen SSF til forældrene var der bordflag til familierne.

Allerede få timer efter indskolingen kunne amtsformand Franz Dittrich ved selvsyn se en familie fra Gottorp-Skolen i Slesvig nyde frokosten i restauranten Odin i Hedeby med eget dannebrog-bordflag på bordet - synligt glade ved gaven allesammen.

Lærer Anne Hoffmann og hendes 22 nybegyndere på Gottorp-Skolen i Slesvig. (Fotos: privat)

Jubilæum i Harreslevgade

Spætteklubben 25 år

[KONTAKT] I anledning af 25 års jubilæet for Spætteklubbens åbning som dansk mødelokale indbyder SSF Flensborg Nord til reception i lokalerne i Harreslevgade 65 lørdag den 27. august fra kl. 11, oplyser distriktsformand Preben K. Mogensen. Det er bestyrelsens håb, at mange nu- og forhenværende aktive i klubben og mange medlemmer og venner deltager i jubilæet. 9. august 1986 blev lokalerne - en af lejlighederne med køkken og plads til 50 personer - indviet, dengang som mødested for 3. SSF-distrikt - siden 2./3. distrikt og nu Flensborg Nord - og dets ældreklub. Bygningen var i mindretallets eje som ældreboliger siden 1922. Det minder en marmortavle om inde i bygningen. SSF overtog bygningen fra kirken i 1978, da kir-

ken havde fået pålagt ikke at have udlejningsejendomme mere, og SSF Hotel Norden på hjørnet af Nystaden-Harreslevgade lukkede. For et par år siden frasolgte SSF ejendommen Harreslevgade 65 men med klausul på, at SSF også fremover står som lejer af foreningslokalerne i ejendommen. Mødelokalerne frekventeres - og gør det stadig - af en trofast og talstærk skare medlemmer. Og trofasthed er også noget, der kendetegner ældreklubbens ledelse. Der har kun været tre: Else Martsen lagde ud i mange år, efterfulgt af Nanny Matzen - og siden Elke Riemer, sidstnævnte to stadig aktive. Tilmelding til receptionen på lørdag er ikke påkrævet men påskønnet på tlf. 43376 eller 53297 - også hvis man ønsker at sige et par ord.

Spætteklubben i ejendommen Harreslevgade 65. (Foto: privat)

Kommunikation og effektive arbejdsrutiner

[KONTAKT] Kommunikation er vanskeligere end som så. Selv i en forening som SSF med dens fungerende brede apparat og utroligt mange rutiner er det nødvendigt at drøfte kommunikationen ind imellem. Derfor har en arbejdsgruppe på Dansk Generalsekretariat drøftet, hvordan SSF fremover kan styrke sin eksterne og interne kommunikation. Dette arbejde er afsluttet, og gruppen barsler med et oplæg til forretningsudvalg og hovedstyrelse om kort tid. Et næste tiltag blev taget i mandags, da SSFs forretningsudvalg, Teater- og koncertudvalget, Kulturudvalget, amtsstyrelserne og konsulenterne mødtes for at tage hul på en første fælles drøftelse af kommunikationen og samarbejdet i foreningen. Her var oplysning og gensidig information nøgleordene. Flere regelmæssige tilbudskataloger efterlyses, og der er behov for bedre daglig kommunikation. Afskaffelsen af amtsrepræsentanter til fordel for direkte kontakt mellem udvalg og amtsstyrelser var en fornuftig beslutning, men det kræver nye kommunikationsrutiner, som Teater- og koncertudvalget er ved at udvikle. Der er øjensynligt fortsat for lange kommunikationsveje, fordi afgørelser altid skal drøftes

og stadfæstes på bestyrelses- hhv. udvalgs møder, der som bekendt finder sted med ugers mellemrum. Her kunne udvalgene ønske sig hurtigere tilbagemeldinger fra amterne og for så vidt også distrikterne. Ansvaret for accept af teater eller musik ville kunne påhvile amtskonsulenterne, mener man i udvalgene, der begge savner ideer fra distrikterne. Omvendt savner distrikter og amter flere input fra udvalgene. Udvalgene ønsker også deres arbejdspresset lettet ved at amterne påtegner ansøgninger, inden de fra distrikterne sendes til udvalgene. Ligeledes var der et behov for at overveje temaorienterede kulturtilbud, en satsning der for øvrigt kunne inddrage skolerne i et tættere samarbejde. Etablering af et filmhold, der producerer korte film fra begivenheder i mindretallet til brug i forsamlinger og på nettet blev ligeledes foreslået. Der er altså nok at tage fat på for alle involverede for at få det tilrettelæggende arbejde gjort lettere og mere gnidningsløst. En udfordring, som ikke mindst generalsekretariatet og amtssekretariatene vil beskæftige sig intensivt med i den kommende tid.

SYDSLESVIGSK FORENING

Mindeord

Ved en virkelig dames død

[KONTAKT] Med dr. Annemarie Knörzer-Dibbert er en virkelig dame - en kvinde med vid, stil og pli gået fra os. Fra at have boet i Stuhrs Allé i Flensborg i årtier levede hun de sidste år på Dansk Alderdomshjem i Flensborg, hvor hun så sent som for få måneder siden ved sin 96 års fø-

Dr. Annemarie Knörzer-Dibbert.
(Arkivfoto: Martina Metzger)

seldag »holdt hof« i ordets mest positive forstand. Her havde hun samlet alle sine kære omkring sig for - det ved vi nu - en sidste gang i et festligt lag at nyde samværet med familie og venner. Men allerede ved den lejlighed kunne det mærkes, at hendes kræfter svandt. Men dame - det fortsatte hun med at være indtil det sidste. Dr. Annemarie Knörzer-Dibbert var tysk, ligeledes i ordets bedste forstand. Alligevel gjorde skæbnen det danske mindretals daværende eneste gymnasium, Duborg-Skolen til stedet, hvor hun med dygtighed, professionalisme, venlighed, blidhed, elskværdighed, charme og overbærende tålmodighed - først som dr. Walter, siden som dr. Dibbert, og afsluttende som dr. Knörzer-Dibbert - kom til at udføre sin livsgerning. Universitetsuddannet i fagene engelsk, historie og tysk, tysk doktor i engelsk og tysk, underviste hun i det dengang vanskelige fag tysk. Blandt eleverne, ikke mindst de mange fra det danske mindretals funktionær-

hjem, havde hun et svært ståsted, respektet men ikke altid afholdt, og i kredsen af kolleger - især de rigsdanske - stod hun nok en anelse distanceret.

Dog havde hun en sand og uforbeholden ven i daværende rektor Knud Fanø, der med fornøjelse overlod skrivelser med de tyske myndigheder til hende. Havde stillingsbetegnelsen vicerektor eksisteret dengang, havde dr. Annemarie Knörzer-Dibbert, som hendes tidligere kollega Lone Anker Jacobsen skrev i et mindeord i Flensborg Avis i tirsdags, nok fået den. Havde hun succes som underviser, var det ikke hende forundt privat at leve i et fast parforhold ret mange år ad gangen. Hendes ægtefæller døde tidligt. Men hun bevarede stadse evnen til at gå dagen og vejen med mange og smittende smil og også en god portion humor og humør.

Efter skoletid og især efter pensioneringen for 26 år siden dyrkede hun sine venskaber og interesser inden for kultur, for hendes almindelige var eminent. Det danske var straks efter tiltrædelsen på først Ansgar-Skolen i Slesvig og siden på Duborg-Skolen blevet en selvfølgelig del af hendes liv. Duborg-Skolen og dansk mindretal hørte sammen - og hun var naturligvis en del af dem begge. Hvor end hun færdedes i danske sammenhænge, talte hun konsekvent dansk. Men hun ønskede ikke at engagere sig mere end som almindeligt medlem af mindretallet. Dog var hun i en årrække aktivt medlem af Flensborg ældegeråd. Generationer af elever kan takke hende for inspirerende og omfattende kundskaber i tysk, og ved eksempelvis utallige sammenkomster med forhenværende elever fik hun også den fortjente tak.

Den tak vil undertegnede, selv tidligere elev, der »var kær men også en slyngel«, som hun engang sagde med et skælmisk smil, med oprigtighed tilslutte sig.

Bernd Engelbrecht

I morgen, fredag, kl. 11 er der lejlighed til at tage afsked med dr. Annemarie Knörzer-Dibbert ved sørgehøjtideligheden i Helligåndskirken i Flensborg med efterfølgende urnebisættelse på Møllekirkegården og mindesamvær i Restaurant Ambiente, Vesterallé 55.

Grænseforeningen

Vil redde Dybbøl Mølle

[KONTAKT] Dybbøl Møllens stadige kamp mod forfald har fået Grænseforeningen til i samarbejde med Dybbøl Møllens bestyrelse at lancere en landsindsamling, der skal sikre det nationale symbols løbende vedligeholdelse, så den altid fremtræder værdigt. - Dybbøl Møllens bestyrelse vurderer, at det beløb, der skal til for løbende at kunne vedligeholde bygningen, er ca. 250.000 kr. om året. Det er Grænseforeningens mål inden 150-års jubilæet for Slaget på Dybbøl i 2014 at indsamle ca. 5 mio. kr. til en fond, der så kan give det fornødne afkast hvert år, siger Finn Slumstrup, formand for Grænseforeningen. - Siden Genforeningen i 1920 har Dybbøl Mølle udviklet sig til et af de stærkeste nationale symboler, vi har, siger Finn Slumstrup. Møllen står midt i de skanser, hvor danske soldater kæmpede og led nederlag til den preussiske hær den 18. april 1864. Ud af nederlaget og tabet af hertugdømmerne Slesvig og Holsten voksede den danske nationalstat, som er basis for den moderne danske velfærdsstat. Men nederlaget på Dybbøl rummer også en fælles europæisk fortælling: Historien om den enorme betydning sejren over Danmark fik for Preussen og få år se-

ner for dannelsen af et samlet Tyskland, der igen kom til at spille en afgørende rolle i begge verdenskrige. - Ligesom nationalstaten

Slumstrup. Læs mere om landsindsamlingen, og hvordan du kan donere et beløb: <http://www.graenseforeningen.dk/landsindsamling-til-for>

Dybbøl Mølle. (Foto: Museum Sønderjylland/Dybbøl Mølle)

Danmark, forstået som én nationalitet i én stat, blev grundlagt på Dybbøl Banke den 18. april 1864, begyndte også det moderne Europas tragiske historie her - den historie, som sluttede i 1945 og førte til et tættere europæisk samarbejde. Dybbøl Mølle samler dermed både en dansk og en europæisk fortælling i et og samme symbol, siger Finn

del-dybbol-molle.html.
NY HJEMMESIDE
Sidst lancerede Grænseforeningen en ny hjemmeside. Man er stadig ved at rette den til, så man beder om forståelse for, at der kan være opstået fejl eller mangler information. Man modtager gerne tilbagemeldinger fra læserne, hvis der er noget på hjemmesiden, man skal se nærmere på.

Rendsborg-Egernførde

Med grillen på museum

[KONTAKT] Der står både mindretalshistorie og grillmad på programmet, når SSF i Rendsborg-Egernførde Amt inviterer til sin traditionelle amtsudflugt fredag den 9. september. I år går turen til Danevirke Museum, hvor deltagerne bl.a. vil kunne se sig omkring på den roste mindretalsudstilling. Deltagerne mødes ved mu-

seets indgang kl. 15.30. Efter museets lukketid, kl. 17, er der mulighed for at se sig lidt omkring på voldanlægget, inden grillmester Hatesaul fra Jerrishøj svinger grilltangen over kulene. Medlemmer betaler 9 euro for at være med, ikke-medlemmer 12 euro. I prisen er inkluderet både entre, grillmad samt øl og vand. Andre

drikkevarer bedes selv medbragt. Tilmelding kan ske til Dansk Sekretariat Egernførde på tlf. 04351-25 27 eller e-mail rd-eck@syfo.de inden tirsdag den 6. september. Obs! Turen var oprindeligt planlagt den 2. september, men er blevet skubbet til den 9. september.

Brugermøde i Ejderhuset

[KONTAKT] Sydslesvigsk Forening i Rendsborg-Bydelsdorf distrikt inviterer til brugermøde i det nye forsamlingshus, Ejderhuset, i Brandtsgade

29-31 i Bydelsdorf. Det sker den 30. august kl. 18. Invitationen henvender sig til alle de danske foreninger og organisationer,

der ønsker at bruge husets faciliteter. På mødet vil der bl.a. blive aftalt faste tider til de enkelte brugere.

Amtsstyrelse inviterer til fællesmøde

[KONTAKT] Et planlagt SSF-amtslidsmandsmøde i Egernførde i juni måtte aflyses p.g.a. for få tilmeldinger. Men amtsstyrelsen i Rendsborg-Egernførde har ikke tænkt sig at opgive tanken om et hyggeligt komsam-

men på tværs af distrikterne. Den 31. august inviterer amtet således til fællesmøde. Det sker fra kl. 19.30 i Ejderhuset, det nye forsamlingshus for Rendsborg/Bydelsdorf, Brandtsgade 29-31 i Bydelsdorf.

Dagsordenen byder bl.a. på en drøftelse af årsmøderne og perspektiver for et øget samarbejde distrikterne imellem. Der serveres en bid mad.

Ugen der kommer

26. SSF (medarr.): Seaside Rendezvous - Flensborg Open Air ved Kühlhaus, Flensborg 26.-27.8. **Vesby UF:** Sommerfest for hele familien
Sct. Hans Menighed **Flensborg:** Sommerfest ved kirken kl. 18-21
SSF-distrikt **Garding-Evershop** og Garding Børnehaven: Grillfest ved børnehaven kl. 17-27.
SdU: Mega-disko for de 11-14 årige i Idrætshallen, **Flensborg** kl. 18.30-22
Flensborg SSF-distrikt Nord: Reception i anledning af Spætteklubbens 25 års jubilæum i Spætteklubben kl. 11 . SSF-distrikt **Munkbrarup:** Venskabstur til Grænseforeningen Almind-Viuf fra Oksbøl Forsamlingshus kl. 8
SSF-distrikt **Hanved-Langbjerg:** Solopgang over Geltinger Birk i privatbiler fra Hanved Danske Skole kl. 4.30 SSF/SSW **Gottorp amt:** Amtsudflugt til Vesterled fra Schleihallen-parkplatz kl. 7.30
28. Folkemøde på **Ejer Bavnehøj** kl. 13.30-16.30 SSF-distrikt **Holtenå:** Udflugt til Biolandhof Großholz fra forsamlingshuset kl. 10
29. **Flensborg** SSF-distrikt Nord: Hyggeeftermiddag med Margretheklubben i menighedshuset kl. 14
30. **Flensborg** SSF-distrikt Nord: Morgenmad med Sejlklubben i Tønnsenhuset kl. 9. **Lyksborg** Kvindeforening: Udflugt til fuchsihaven i Esgrus kl. 10
De danske foreninger i **Ejdersted:** Uffes Kaffebar på Uffe-Skolen kl. 15
SSF-distrikt **Dannevirke:** Cykeltur til Selk fra Danevirkegården kl. 19
31. **Oksbøl** Kvindeforening: Hyggemøde i forsamlingshuset kl. 19
Aktive Kvinder **Slesvig:** Udflugt til æblemuseet i Sørup fra Stadtfeld kl. 14
Slesvig Menighedspleje: Udflugt til Bennetgaard fra Mansteinstr. kl. 9.00 og Stadtfeld kl. 9.10 SSF-distrikt **Bøglund:** Ældreeftermiddag i forsamlingshuset kl. 14.30
1. SSFs Humanitære Udvalg: Seniordans med Signe Andersen på **Flensborghus** kl. 14.30
Flensborg SSF- og SSW-distrikt Engelsby: Besøg hos Berufsfeuerwehr kl. 15
Heer drääwe we üs
27. **Friisk Foriining:** Samerüftfluch eefter Lungnees vun Schlüttsiel am e klook 9.15

Bestyrelsen for SSF i Rendsborg-Bydelstorp vil gerne sige mange tak for alle gaver, taler og til alle dem, der deltog i Ejderhusets indvielse den 24.6.2011. Det har været en festlig dag, og nu er det med at bruge Ejderhuset flittigt.

Venlig hilsen,
bestyrelsen

Amtssekretariatet i Bydelsdorf har åbent hver onsdag og torsdag kl. 8.30-12.30 og efter aftale på tlf. 04331 438 80 77.

Kobbermølle Danske Skole 85 år

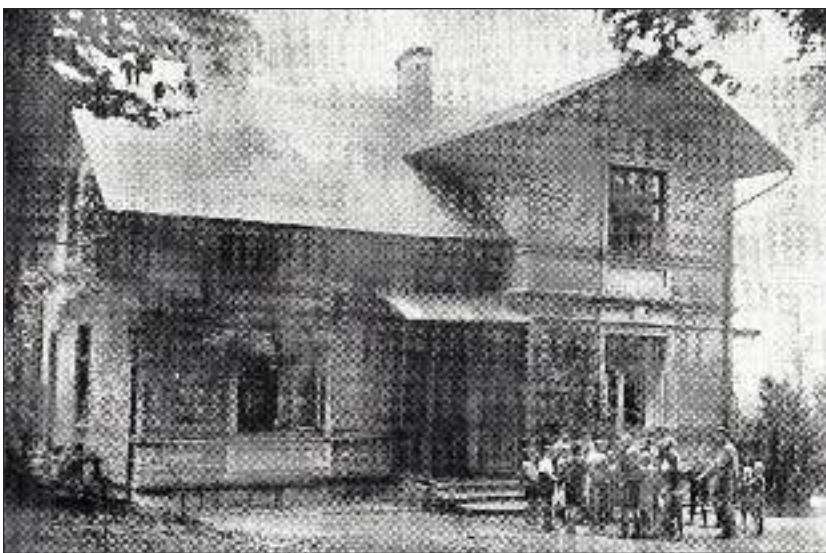
Kobbermølle Danske Skole. (Foto: Valdemar Kappel)

Ydre rammer og et elevtal, som ingen i 1926 havde fantasi til at forestille sig

[KONTAKT] Kobbermølle Danske Skole fylder 85 år i disse dage. Jubilæet markeres med en stor hygge- og snakkefest i morgen, fredag den 26. august fra kl. 18. I anledning af skolens 50 års jubilæum for 35 år siden gengav en af skolens første elever, Hans Nielsen, København, en række historiske betragtninger i Flensborg Avis, arkiveret af tidligere skoleinspektør Bodo Datz. Artiklen giver et godt indtryk af forholdene i Kobbermølle dengang, få år efter folkeafstemningen i 1920 om grænsens placering: »En tung dyne af kulsort røg fra dampkedlens høje skorsten og en tæt grå ditto fra smeltediglerne ligger over byen og dalen. Man søger for, at døre og vinduer er tæt tillukkede. Alle går omkring med svimmelheds-

vigsk Forening. I de første år efter afstemningen i 1920 kunne den samle mange mennesker til sine foranstaltninger. Især skal her nævnes sommerudflugten til Danmark, sommerfesten for børnene i Hotel Seegartens have og om vinteren juletræsfesten. Der var danskundervisning for voksne om aftenen og for børnene om eftermiddagen. Eget lokale havde man ikke. Man samlede enten i Forsteck eller i Seegarten, og dansemusikken kunne godt virke forstyrrende. Men undervisningen blev fulgt af mange. Især mindes jeg med glæde lærer Henriksens timer. Det var en anden form for skolegang, end man var vant til. I den tyske folkeskole højt oppe på bakken i byens udkant havde de moderne skoletanker ikke vundet indpas. Der fulgte man de

af gamle og nye tyske forfattere; desuden fag- og håndbøger. Med skam at melde var det der, jeg forsynede mig med læsestof. Der var kun få familier i Kobbermølle, der havde dansk som hjemmesprog. Flensborg Avis kom derfor kun i ganske enkelte eksemplarer. Nogle flere holdt Neue Flensburger Zeitung, senere Der Schleswiger. Til tyskerne kom der en håndfuld Volkszeitung, men langt de fleste læste det tysk-nationale blad Flensburger Nachrichten. Dette blad var ikke danskerne venligtsindet. Forholdet mellem dansk- og tysksindede var om ikke gnidningsløst så dog tåleligt. Det ændrede sig, da planerne om oprettelse af en dansk privatskole blev kendt. Der var vel 30-40 børn, som man kunne regne med som fremtidige elever. Det skulle dog gå anderledes. Metoderne fra afstemningstiden blev hentet op af mølposen. Familierne blev truet på det daglige brød. Mange kunne ikke stå for presset. Tanken om at miste sit arbejde og måske også sin lejlighed i fabrikkens huse fik dem til at falde fra. En mand med dansk statsborgerskab, som havde opholdt sig herhede i flere årtier, blev truet med, at opholds- og arbejdstilladelsen ikke ville blive fornyet, hvis hans børn blev tilmeldt den danske skole. På gårdspladsen nederst i byen holdt tre familier dog stand overfor alle trusler og løfter. Ni børn blev tilmeldt. Dertil kom tre fra Wassersleben. Det var alt. Min far måtte siden erfare, at truslerne ikke var tomme ord. Lad os ikke glemme, at hvis en af de tre familier var veget for truslerne og sprunget fra, var der ikke blevet nogen Kobbermølle-skole. Ud af de 12 børn var vi to, der kun havde et halvt års skolegang tilbage, før vi skulle konfirmeres. På et så usikkert grundlag startede skolen så i august 1926. Jeg mindes ikke meget fra de få måneder, min skolegang varede. Men det var nok ingen nem opgave for et lærerpar at gå i gang med. Selvom der kun var 12 børn, så tror jeg ikke, at lærer Rattenborg havde det let. Dertil var børnene vel for forskellige. Stor tålmodighed skulle der til, og støtten fra forældrekræden kunne måske godt have været større og mere helhjertet. Dog - skuden sejlede og klarede skærene. Det danske foreningsarbejde fik et fast holdepunkt, og uselvsk og trofast gjorde August og Ida Rattenborg dagens gerning og byggede den grundvold, hvorpå nutidens Kobbermølle Skole står solidt forankret; med ydre elevtal, som ingen i 1926 havde fantasi til at forestille sig.«

Skolen i 1936. (Foto: privat)

fornemmelser og en væmmelig sød smag i munden. Man kaldte det zinkfeber. Ordet forureningsbekæmpelse var ikke opfundet endnu. Nede på fabrikkens arbejdede mændene ved smeltediglerne efter midaldrelige metoder, og i valseværket går fire fods blik fra glødeovnen gennem valserne under megen larm, og sveden driver af mændene i den djævelske hede. Der må bestilles meget for den karrige løn. Kvinder og børn er på slaggebjergede nede ved åen for at pille koks; brændsel er dyrt, når det skal købes. Husene i den gamle bydel er grå og triste at se på, og det hjælper kun lidt, når de med års mellemrum får lidt hvidtekalk. Meget adspredelse bød tilværelsen ikke på. Af foreninger var der det frivillige brandværn, en gammel historisk skytteforening og et hensygnende sangkor. Man måtte fornøje sig selv, og øl og brændevin var ingenlunde ukendte væsker. De dansk-sindede havde deres egen Sydsles-

gamle prøjsiske metoder. De var ikke fremmende for børnenes skolelyst, og udbyttet af den autoritære undervisningsform var pauvert. Som en modvægt mod danskernes kursus indførte man frivillig undervisning i dansk uden for den normale skoletid. Deltagernes antal var beskedent. Der var også andre danske aktiviteter. Hjemme i sin lejlighed i kasernen lærte Hans Jürgensen børnene at synge danske julesange. Der var trængsel i det lille køkken, men til juletræsfesten kunne vi synge Dejlig er den Himmel blå og andre julesalmer. Over Konsum-forretningen boede en gammel skibstømrer, Thomas Andresen, kaldet Lille Far. Han bestyrede et lille bibliotek fra Sprogforeningen, gamle bøger i triste indbindinger, klassisk litteratur fra guldalderdigterne, som ingen gad læse. Han havde en slem konkurrent i Georg Jessen, som i sit mesterkontor på fabrikken havde udlån fra det tyske folkebibliotek. Det var et alsidigt udvalg

SSW

Kursus i valgkamp

[KONTAKT] Landdagsvalget i maj 2012 nærmer sig hastigt, og alle SSWs mandatbærere, bestyrelsesmedlemmer og medlemmer i distriktet bør så vide, hvordan en valgkamp foregår. SSW-landsforbundet inviterer derfor sine medlemmer i kommune- og amtsråd, distriktsbestyrelsesmedlemmer m.fl. til lørdagskursus om "valgkamp ude og inde" lørdag den 10. september kl. 10-14 i den lille sal på Flensborghus. Hvordan planlægges, gennemføres og udføres en valgkamp i praksis, ude på gaden, fra talerstolen eller i samtaler med potentielle vælgere?

Vær med til et lidt "anderledes" kursus. Instruktør er Christian Dirschauer, så ingen slipper for aktiv deltagelse. Tilmeldelse senest mandag den 5. september på 0461 14408312 eller info@ssw.de. Da kurset allerede blev planlagt i december sidste år, bliver det gennemført, selvom Isted-løven bliver indviet på samme tidspunkt. Isted-løven bliver stående længere endnu i Flensborg og kan endnu ses efter indvielsen. Så: Mød op og støt vores kursusrække, appellerer SSWs kommunalpolitiske sekretær Gerhard Jessen.

Skærtøft Mølle/ Als

Brød- & madfestival med mesterbager

[KONTAKT] 3./4. september er der international brød- og madfestival på Skærtøft Mølle på østkysten af Als mellem Helved og Østerholm, ca. 3 km nord for Fynshav. Festivalen åbnes af overborgmester Simon Faber, Flensborg, og har "Franske fristelser" som tema. Dette års store udenlandske navn er den franske mesterbager Richard Bertinet, manden bag den verdensberømte bageskole The Bertinet Kitchen i Bath i England. Gennem de seneste år har Richard Bertinet været tæt knyttet til Skærtøft Mølle.

KONKURRENCER OG MARKED Lørdag udfordrer to hold kokke fra hhv. Hannah-Arendt-Schule i Flensborg og EUC Syd i Åbenrå hinanden på at tilberede de bedste hors d'oeuvres. Søndag lægges der fra morgenstunden ud med 1. runde af danmarksmesterskabet for ernæringsassistenter. Og så rundes der af med kampen om

verdens bedste rugbrødsbagage, hvor Sønderborg Husmoderforening stiller mod køkkenerne fra Dyvig Badehotel, Hotel Baltic, Benniksgård Hotel og Restaurant Bind. Blandt dommerne er franske Richard Bertinet, danske Jens Peter Kolbeck, franske Christian Bind og tyske Dirk Luther. På det store høstmarked har økologiske producenter fra Danmark og Tyskland deres salgsboder.

FOR BØRN Alle børn på festivalpladsen inviteres til at tilså Børnenes mark. Når "arbejdet" er gjort, får hvert barn et diplom som tak for indsatsen. Hvis diplommet opbevares til festivalen næste år, kan det byttes til en pose mel fra børnenes egen mark.

www.skaertoft.dk
Andrea Kunsemüller
kun.kun@live.dk

SSF/ SdU

ARRANGEMENTER I SYDSLESVIG • SEPTEMBER

	<p>Perler for svin</p> <p>Fr 02.09.11 • 20:00 • Flensborg</p> <p>Det lille teater, Marienstr. 20 c</p> <p>Lø 03.09.11 • 20:00 • Slesvig</p> <p>Schleiklinikum - Casino Stadtfeld, Am Damm 1 Arr.: SSF & SdU</p>
	<p>Fireworks</p> <p>To 15.09.11 • 19:30 • Flensborg</p> <p>Flensborghus, Norderstr. 76 Arr.: SSF & SdU</p>
	<p>Sønderjyllands Symfoniorkester</p> <p>Pärt, Nielsen, Sibelius</p> <p>Fr 16.09.11 • 20:00 • Flensborg</p> <p>Dt. Haus, Friedrich-Ebert-Str. 7 Arr.: SSF</p>
	<p>Jens Nauntofte - Foredrag og diskussion „Det arabiske oprør“</p> <p>Lø 17.09.11 • 11:00 • Flensborg</p> <p>Flensborghus, Norderstr. 76 Arr.: SSF Flensborg by</p>
	<p>SSF, SdU, Piranha og Piste præsenterer</p> <p>Fallulah - „The Black Cat Neighbourhood“ Tour 2011</p> <p>Ma 19.09.11 • 20:00 • Flensborg</p> <p>Volksbad, Schiffbrücke 67 Billetter: www.ticketmaster.de og ved alle kendte billetsalgssteder Arr.: mittendrin Veranstellungen GmbH</p>
	<p>Ingeborg Christophersen & Jonas Høyrup</p> <p>On 21.09.11 • 20:00 • Læk</p> <p>Læk Danske Kirke, Osterstr. 5 Arr.: SdU & SSF</p>

SSF
Sydslesvigs Forening

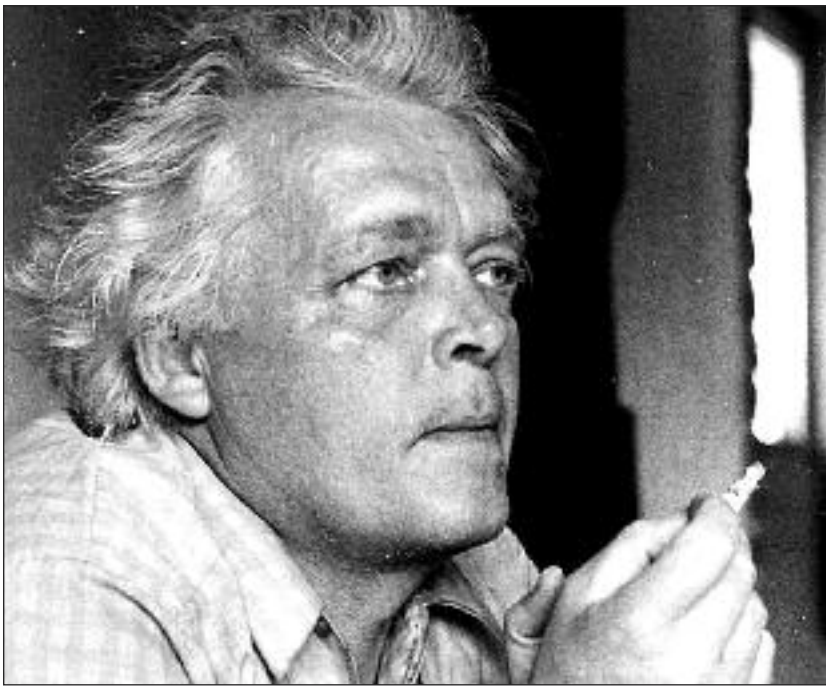
ssf-billetten.de

Løssalg i alle SSFs sekretariater, Aktivitetshuset, på tlf. +49 461 14408 125 og ved indgangen

SdU
Sydslesvigs danske Ungdomsforening

Hein Hoop/Vortrag

Hein Hoop (Foto: Walter Nehm)

Unikum, Multitalent und Bürgerschreck

[KONTAKT] Im Jahre 1986 – vor 25 Jahren – starb Hein Hoop. Mit doppelsinnigen Texten, lebensvollen Holzschnitzereien, Happenings im Wattenmeer und vielem anderen provozierte der 1927 im dänischen Gråsten geborene Lehrersohn, der sich in Katingsiel in Eiderstedt beheimatete, die Öffentlichkeit. Unter dem Titel „Unikum, Multitalent und Bürgerschreck - der Eiderstedter Künstler Hein Hoop“ berichtet Prof. Dr. Arno Bammé, Soziologe an der

Universität Klagenfurt, am Mittwoch, 31. August, 19.30 Uhr im Nordfriisk Instituut in Bredstedt, von Hoops Wirken, das er intensiv erforscht hat. Die Veranstaltung ist letzter Teil des 21. Nordfriesischen Sommer-Instituts, das sich gleichermaßen an alle Interessierte, Einheimische und Gäste wendet. Gezeigt werden anlässlich des Vortrages Ausstellungseinheiten zu nordfriesischen Themen aus dem Projekt „Heimat Nordfriesland. Ein Kanon friesischer Kultur“.

Centrum-Duborg-Vest

Italiensk aften

[KONTAKT] SSF-distrikt Centrum Duborg-Vest inviterer medlemmer og venner til italiensk aften fredag den 9. september kl. 19 i den lille sal på Flensborghus. Det bliver en aften med pizza, bestyrelsens hjemmelave-

de salater og vin. Prisen er uændret 5 euro. Drikkevarer kan købes. Tilmelding hos formand Ursula Knorr, tlf. 9096 858, senest 5. september. Næste arrangement bliver 29. oktober: Morgenmad på Flensborghus.

Internationalt

Glade kunstnere samles om et stykke tegl. (Foto: Sønderborg Kommune)

Teglværk vært for kunstnertræf

[KONTAKT] Spændende kunstnere er p.t. aktive hos Petersen Tegl i Sønderjylland: danske Bjørn Nørgaard, svenske Ulla Viotti, amerikaneren Robert Harrison, franske Jaques Kaufmann, engelske Gwen Heaney og tyske Fritz Vehring udfordrer på to uger, bistået af teglværkets medarbejdere, på hver deres måde ler, mursten og tegl. Den 30. august afsluttes processen – og vidt forskellige kunstværker vil have taget form.

Fredag den 26. august kl 13-16 er der åbent hus hos Petersen Tegl, Nybølørvej 14, Broager, hvor alle interesserede er velkomne til at opleve kunstnerne arbejde. Kunstnertræffet hos Petersen Tegl er en del af International Brick Sculpture Symposium 2011, som afholdes af World Association of Brick Artists (WABA). Organisationen bad sidste år teglværksejer Christian A. Petersen om at være vært for symposiet. Petersen Tegl,

hvis historie dateres tilbage til 1791, har en lang tradition for at samarbejde med kunstnere – og svaret var omgående ja. Arrangementet er et led i Sønderborgs kandidatur til at blive europæisk kulturhovedstad 2017, hvor temaet bliver »kultur over grænser«. Symposiet hos Petersen Tegl er et konkret bud på ønsket om, at vi bør arbejde sammen på tværs af landegrænser – men symposiet tydeliggør også, hvordan kunstneriske samarbejder kan være med til at bryde faglige, materielle og mentale grænser. I symposiet indgik en række andre arrangementer: en engelsksproget temadag med professor, arkitekt MAA Christoffer Harlang om betydningen af at integrere kunsten så tidligt som muligt i en byggefase, og ligeledes på engelsk - et foredrag om de sønderjydske teglværker og deres lokale betydning.

hb

Venskabsforbindelser

Uforglemmelige Helge Pahas, medgrundlægger af Roskilde Amts GF, tankevækker, rejseleder, afholdt og respekteret, her med sin allestedsnærværende mundharpe på en udflygt til vestkysten. Hans kongstanke var den frie, ukomplicerede omgangstone, og hans gudstjenester i Karslunde Strandkirke frem til 2007 var utroligt populære, langt ind i København.

Om at tage fat påny

[KONTAKT] »I grunden er det ikke noget problem«, siger SSFs formand, højskoleforstander Dieter Paul Küssner i en god samtale om venskabsforbindelser mellem Danmark og Sydslesvig: »Hvis ikke før, kan I bare mødes på Grænseforeningen Roskilde Amts kursus på Jaruplund Højskole næste år. Så arrangerer vi en hyggelig aften.« Hermed er bolden givet op overfor SSF-distrikt Centrum/ Nord i Slesvig, der - i hvert fald for Centrums vedkommende - har været venner med Roskilde Amt i årtier men har måttet sande, at forbindelsen er sløvet lidt af. Men bolden er også givet op overfor alle andre eventuelt interesserede i livlige forbindelser hen over grænsen ud fra det evigtgyldige motto »Så længe vi holder sammen...« Efter Grænseforeningens sendemandsmøde i år havde Küssner haft en samtale med Roskilde Amts mangeårige formand Ejnar Børsting. De havde talt om blomstrende, positive men også hvilende og afbrudte forbindelser. Og ønsket om en fornyet, intensiveret forbindelse med Slesvig blev fremsat Dieter Küssner tog fat med det samme. SSF Gottorp amts formand Franz Dittrich og Slesvig-distriktets formand Kai Michael Nielsen blev informeret om samtalen. Franz ser absolut forventningsfuldt på at genoplive venskabsforbindelsen: »Det er vigtigt med personlige kontakter til og fra moderlandet!« Også Kai Michael er selvsagt med på at finde en løsning. Nu er det så op til distriktets bestyrelse at gennemdrøfte situationen og de forskellige synspunkter. Det er ikke nogen hemmelighed, at der i Centrum/ Nord er medlemmer med en næsten missionærisk trang til at få genoprettet en levende kontakt til den årtier gamle harmoniske venskabsforbindelse; fadderskab som det hed tidligere. Det er som regel de ældre medlemmer, der mindes, hvor godt man havde det med hinanden, hvordan Tove Madsen og familie har det? den aktive og elskværdige Helge Pahas? og flittige Arne Lysholm, en stor Sydslesvig-ven, der er død.

Da SSF-distrikterne Centrum og Nord i Slesvig fusionerede til Centrum/ Nord blev der uden problemer besluttet at holde fast i venskabsfor-

Dengang i 90'erne - hos og med venner fra Grænseforeningen. Længe siden men ikke glemt: Tidligere SSF-distrikt Centrum i Slesvig på en af flere gensynsture i Roskilde Amt. Dejlige dage i Sorø, Greve, Karlsunde. Her var glæde, hygge og overvældende gæstfrihed, fælles gudstjeneste og muntre sammenkomster - og ind imellem en afstikker til wonderful Copenhagen. Alvorligt grundlag for venskabet var til enhver tid sammenhold omkring fælles mål, sammenhold mellem Danmark og Sydslesvig, gensidig oplysning om udviklingen og kontaktpleje. Flere af deltagerne i vore fælles betryggende og dybgående møder er ikke mere. Meget har forandret sig, men ikke nødvendigvis til det bedre. Løvrigt blev vor bus overdænget med antityske paroler en nat i Køge. (Foto: privat)

Gensynsglæde ved modtagelsen af vennerne fra Roskilde Amt GF med flag, Flensborg Avis og glad forventning ud for Lølfod 69 i Slesvig. I salen var alt forberedt til hyggeligt samvær, sang og taler. Flere slesvigere havde været af sted med vennerne på deres morgentur, og bagefter gik det, som det skulle, ud på veltilrettelagte udflygte til sydslesvigske seværdigheder. Om den hvilende venskabsforbindelse kan genoptages, kan man kun håbe på.

SSFs formand Dieter Paul Küssner og 2. næstformand og amtsformand Franz Dittrich er konsekvente tilhængere af stærke og fornyede venskabsforbindelser med Grænseforeningens afdelinger rundt omkring i Danmark.

bindelserne. Mest aktiv forblev forbindelsen med Dianalund. Det blev også bekræftet sidst ved Slesvig-besøget. Et besøg, der gav begejstringens ekko, denne gang også med medlemmer af det fhv. distrikt Centrum. Også de knyttede nye bånd - også smukke musikalske... Og i distriktsafdelingen Nord gør bl.a. Birgit Klencks sig til talskvinde for den fløj, der synes, at to venskabsforbindelser hurtigt kan blive for meget: »Vi har det så godt med Dianalund; fællesskabet trives, men generationerne skifter, og de unge er ikke så stærkt interesserede mere.« Birgit afventer udviklingen. I Roskilde siger Ejnar Børsting »er vi rede til et gensyn«. Og medarbejder på Grænseforeningens hovedkontor i København, Fridrik Jonsson bekræfter, at hovedkontoret gerne vejleder og støtter initiativer.

FORTÆL

Det ville glæde KONTAKTredaktionen at høre om meninger, erfaringer og forslag m.h.t. venskabsarbejdet - til inspiration for alle i SSF og Grænseforeningen. Adresser og telefonnumre, der er gået tabt, kan man måske i fællesskab rekonstruere. Det er undertegnede håb, at når alle gode erfaringer samles, vil vejen frem kunne findes - uden dramatik - men med god vilje og åbne hjerter. Hermed en hilsen fra Slesvig til Roskilde Amt og Dianalund, og på gensyn - ikke mindst til Dianalunds muntre kronikør.

Johanna

DAN

Workshop og motion

[KONTAKT] Gymnastikforeningen DAN afholder lørdag den 3. september en workshop på Gustav Johannsen-Skolen kl. 11-14. Her kan man blive introduceret til tai chi og qi gong. Ikke-medlemmer kan også deltage mod et gebyr på 12 euro. Husk tilmelding til corina.letsche@gmx.de Motionsgymnastik ved Regina Marquardt starter mandag den 5. september kl. 9-10 på Cornelius Hansen-Skolen i den store hal.

 Anne Christensen,
Gymnastikforeningen DAN

Slesvig

Udflygt

[KONTAKT] Slesvig Menighedspleje inviterer til udflygt for 15 euro onsdag den 31. august - først til Bennetgaard ved Rødding, hvor der serveres middag, og hvor lederen fortæller om stedet, siden til Haderslev og Diernes, hvor eftermiddagskaffen venter. Bussen kører fra Mansteinsgade kl. 9 og fra Stadtfeld kl. 9.10. Hjemkonst ca. kl. 18. Tilmelding via Dansk Sekretariat Gottorp på tlf. 04621-23888.

MM

Isted/ Jydbæk

Klar til at entre oldtidsparken - iført jernalderdress. (Fotos: privat)

Sommerudflugt til Hjemsted Oldtidspark

[KONTAKT] En sommersøndag tog SSF Isted-Jydbæk afsted på sommerudflugt. 15 voksne og 9 børn blev fordelt på 6 biler. Da vi tog afsted, var himlen mørk, og det regnede. Vi ankom til Hjemsted alt for tidligt, så vi hyggede os på parkeringspladsen. Vi indtog en lille frokost.

Da vi så kom ind i Oldtidsparken, skulle vi først klæde om. Alle blev iklædt jernalderdragter. Det var bare rigtig sjovt. Inden alle havde fundet noget passende, tog det godt ½ time. Bagefter skulle der lige tages et gruppebillede. Så gik vi ind i det underjordiske museum. Vores guid forklarede os mange ting om jernalderen. Det daglige liv, hvordan menneskerne boede, hvor gamle de blev, og hvordan de blev begravet. Det var interessant. Der var mange vitriner, der tydeliggjorde livet.

Efter museet gik vi til et jernalderhus. Alt var opbygget som dengang. Så kom vi rigtigt på arbejde. Vi skulle lave mad som i jernalderen. Vi skulle bage brød, snitte grønsager, lave grød, lave piskefløde og smør, alt uden moderne hjælpemidler, kun med redskaber fra jernalderen. Brødet blev ret fladt men smagte dejligt. Af grøntsagerne lavede vi en suppe. Der skulle samles brændnælder, så vi kunne lave kryddersmør. Vi lavede grød med æbler, fløde og

honning. Det hele smagte bare dejligt. Vi kunne sidde udenfor og nyde maden, da solen skinnede. Det var dejligt varmt. Efter maden havde vi en lille pause. Børnene benyttede pausen til at grave i en sandkasse, der var fyldt med artefakter. Hvis de kunne finde tre, fik de et diplom. Alle fik et diplom, som de var stolte af.

Andre benyttede pausen for at deltage i slagting af en ged. To af vores børn fik foræret gedens horn, som de tog med hjem. Resten nød bare solen eller tog en lille lur. Sammen med børnene gik vi så til oldtidsparkens dyr for at fodre dem. Efter pausen gik vi videre til bueskydning; vores guid kaldte det vist nok for "Bogen scheißen", men vi vidste alle, hvad hun mente. Alle kunne prøve. Det var buer til børn og til voksne. De fleste klarede sig helt godt. Derefter gik vi så videre til stammebådssejls. Parken har en lil-

le sø, som vi kunne ro i. Vores guid sagde, at vi skulle passe på; der var to svanefamilier, der holdt til ved søen, og de havde lige fået unger, så dem skulle vi lade være i fred. Det var sjovt at sejle rundt i båden. Alle skulle selvfølgelig have sikkerhedsvest på.

Efter denne lille sejltur var vores program slut. Vi gik tilbage til kassen, hvor børnene fik deres diplomer. Da klokken ikke var mange endnu, og solen skinnede fra en dejlig blå himmel, besluttede vi os for at tage en tur til Rømhø. Det tog lige 10 minutter på en køre derover. Vi kørte direkte ned til stranden. Børnene styrtede ud i vandet. Efter badet fik vi os en is. Det var bare den perfekte afslutning på en perfekt dag. Tusind tak til alle deltagere; det var dejligt at være sammen med jer.

På bestyrelsens vegne,
Nadine Schmidt

Velbekommen - selvgjort er velgjort (mad).

»Seaside« Flensborg

Kiss Kiss Kiss (DK).

The Broken Beats (DK).

Striving Vines (DK).

5 euro billigere til Flensborg open air

[KONTAKT] Når arrangørerne - medarrangør er SSF - indbyder til »Seaside Rendezvous - Flensborg Open Air« fredag/ lørdag 26. og 27. august på området ved Kulturwerkstatt Kühlhaus ved siden af Flensborg bane-gård, indbyder de dermed til koncerter på to scener med 21 bands. Entreen er sat til 29 euro ved indgangen, men medlemmer af SSF og SdU kan spare 5 euro ved at købe billetter i forsalg (normalpris forsalg: 25 euro) frem til i morgen, fredag kl. 12 på Aktivitetshuset og/eller Flensborghus i Flensborg. Blandt orkestrene på de to scener (in- & outdoor) er der tre fra Danmark: Kiss Kiss Kiss, The Broken Beats og de pragtfulde Striving

Vines. Og fra Sydslesvig deltager Supersymmetry. Der er campingmulighed på området, og der bliver info- og andre boder.

LINEUP 2011
 Grossstadtgeflüster [D], Supershirt [D], Herrenmagazin [D], Bondage Fairies [SWE], Caracho [D], 206 [D], Le Fly [D], The Sea [UK], Kiss Kiss Kiss [DK], Striving Vines [DK], Wilhelm Tell Me [D], The Broken Beats [DK], Eljot Quent [D], Electric Suicide Club [F], The Cads [UK], My Name Is Music [AT], Waves Of Joy [D], Frau Potz [D], Djs Das Audiolith & Rampue Lost In Music.

Folkemøde på Ejer Bavnehøj - Sydslesvigere velkomne

Minister og generalkonsul hovedtalere

[KONTAKT] Det er lykkedes komiteen bag Folkemødet på Ejer Bavnehøj nær Skanderborg søndag den 28. august kl. 13.30-16.00 at få klima- og energiminister Lykke Friis til at holde hovedtalen, så mødet også i år kan leve op til at have en markant minister fra den siddende regering uanset partifarve, som taler. Folkemødets anden hovedtaler er generalkonsul Henrik Becker-Christensen, Flensborg, der er kendt for sit engagement i de sønderjyske og sydslesvigiske forhold såvel historisk som i nutiden. Hjemmeværnets Musikkorps Århus med dirigent Stig Andersen sørger for på sædvanlig vis at indlede folkemødet og skabe sammenhæng mellem de forskellige programpunkter inkl. fællessangene med sine gode musi-

kere; de indleder mødet kl. 13.30. De øvrige musikke og foreningsmæssige indslag i Folkemødet er af lokalt islæt fra Skanderborg kommune: Der er solistsang af Anette Buonaventzen med akkompagnement af Niels Nørager, begge fra Skanderborg. Og Silas Emil Bertelsen og Lars Erik Nørlund Mortensen fra Skanderborg Kulturskole kommer med musikalske indslag på guitar og klaver. Folkemødets gymnastikhold kommer i år fra Skanderborg Gymnastikforening og er et rytmisk børnehold under ledelse af Pernille Grinderslev. Gennem alle årene har Skanderborg Folkedansere sammen med dansere fra Sydslesvig været på mødepladsen i deres fine dragter og givet opvisning i forskellige egnsdancer.

Dette sker også i år v/ Inger Marie Christensen. Folkemødet åbnes kl. 14 af Skanderborg kommunes borg-

mester Jørgen Gaarde, og fhv. skoleleder Hans Bladt er efter et par års pause igen mødeleder. ols

Fra et tidligere Folkemøde på Ejer Bavnehøj. (Foto: Malcolm Photo)

